

Készült a Miskolc Egyetem

EGYÜTT HALADÓ

MIGRÁNS GYERMEKEK AZ ISKOLÁBAN

OKTATÁSI SEGÉDANYAG AZ ÁLTALÁNOS ISKOLÁK SZÁMÁRA

Nyelvtan 3.

dr. Kecskés Judit

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

egyutthalado@uni-miskolc.hu

Készült a Miskolci Egyetem

Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

Nyelvtan 3.

dr. Kecskés Judit

egyutthalado@uni-miskolc.hu

EGYÜTTHALADÓ
MIGRÁNS GYERMEKEK AZ ISKOLÁBAN

Miskolc, 2012.

**Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának
Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében**

SZERZŐK

Dr. Illésné dr. Kovács Mária – Irodalom 3., Irodalom 4.
dr. Kecskés Judit – Nyelvtan 3., Nyelvtan 4.
Kollár Krisztián – Környezetismeret 3., Környezetismeret 4.
Nagy Judit – Matematika 3., Matematika 4.

Pedagógiai szakértő: Csereklye Erzsébet

SZERKESZTETTÉK

Nagy Judit és Kollár Krisztián

Grafika: Rostás Édua

Fotó: Kollár Krisztián,

illetve a többi fotó a kötet végén részletezve

A szerzők minden jogot fenntartanak a kézirat minden
szöveges és grafikai elemével kapcsolatosan (kivétel a kötet végén
részletezett jogdíjmentes fotók köre)!

**A kézirat weboldalunkon elektronikus formában megtekinthető,
de módosításához, másolásához, bármilyen hasznoszerzéssel
járó használatához vagy továbbadásához
a szerzők nem járulnak hozzá!**

<http://egyutthalado.uni-miskolc.hu>

EURÓPAI INTEGRÁCIÓS ALAP

A projekt az Európai Unió Európai Integrációs
Alapjának támogatásával valósul meg.

TARTALOMJEGYZÉK

A magyar ábécé	4
Előszó	5
Betű, hang, szótag, szó	7
A mondatok és mondatfajták	17
Állítás és tagadás	20
A kijelentő mondat	23
A kérdő mondat	25
A felkiáltó mondat	34
Az óhajtó mondat	37
A felszólító mondat	40
A szavak jelentése	47
Az egyjelentésű és többjelentésű szavak	48
A rokon értelmű szavak	50
Az ellentétes jelentésű szavak	51
A szófajok	53
A főnév	54
A köznév	57
A tulajdonnév	60
A személynév	60
A földrajzi név	62
Az állatnév	66
A névelő	67
A melléknév	70
Az ige	73
Az igekötő	78
Kezdés/Ismétlés	83

A MAGYAR ÁBÉCÉ

NAGYBETŰK

A	À	Á	À	B	B	C	C
Cs	Cs	D	D	Dz	Dz	Dzs	Dzs
E	E	É	É	F	F	G	G
Gy	Gy	H	H	I	I	Í	Í
J	J	K	K	L	L	Ly	Ly
M	M	N	N	Ny	Ny	O	O
Ó	Ó	Ö	Ö	Ő	Ő	P	P
Q	Q	R	R	S	S	Sz	Sz
T	T	Ty	Ty	U	U	Ú	Ú
Ü	Ü	Ű	Ű	V	V	W	W
X	X	Y	Y	Z	Z	Zs	Zs

kisbetűk

a	a	á	à	b	b	c	c
cs	cs	d	d	dz	dz	dzs	dzs
e	e	é	e	f	f	g	g
gy	gy	h	h	i	i	í	í
j	j	k	k	l	l	ly	ly
m	m	n	n	ny	ny	o	o
ó	ó	ö	ö	ő	ő	p	p
q	q	r	r	s	s	sz	sz
t	t	ty	ty	u	u	ú	ú
ü	ü	ű	ű	v	v	w	w
x	x	y	y	z	z	zs	zs

ELŐSZÓ

KEDVES BARÁTOM!

Ismerkedj meg Kócoszal, a magyar puli kutyával!

Ezután ő vezet Téged a tanulásban, a magyar nyelvvel való ismerkedésben. Kócos szereti a csontot. Ezek a csontok jelölik a Neked való feladatokat.

jelöli az egyszerűbb feladatokat.

jelöli a nehezebb feladatokat.

az igazán éhes kiskutyának való! Sok új szót tartalmaz és alapos magyar nyelvtani ismereteket igényel.

Ne aggódj! Kócos is sokáig rágódik a csontokon, Neked is van időd és sok helyed az írásra, rajzolásra!

Szeretném, ha egy nyelven beszélhénk!

Azaz szeretném, ha sokat beszélnél és írnál magyarul! És szeretném, ha megértenénk egymást!

Ezért arra kérek, fordítsd le az anyanyelvedre a feladatok utasításait:

Húzd alá! _____

Rajzold le! _____

Kösd össze! _____

Egészítsd ki! _____

Másold le! _____

Csoportosítsd! _____

Írd le! _____

Olvasd el! _____

Melyik betű hiányzik? _____

Lapozz ide mindig, ha nem érted a feladat utasítását!

Remélem, Kócos és a sok feladat segít a magyar nyelv tanulásában!

A szerző

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

egyutthalado@uni-miskolc.hu

Készült a Miskolci Egyetem

Bölcsészettudományi

Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

egyutthalado@uni-miskolc.hu

EGYÜTTTALADO

MIGRÁNS GYERMEKEK AZ ISKOLÁBAN

szó

BETŰ, HANG, SZÓTAG, SZÓ

szó

szó

szó

szó

szó

Betű, hang, szótag, szó

1. Kócos összekeverte a számokat és a betűket! Válogasd szét!

3, 9, 10, a, k, cs, o, 7, t, p, z, 58

számok: _____ betűk: _____

2. Másold le a betűket!

a A H v j l y É o o S D a s r f g p k i ö N m b P o K

3. Tedd ábécérendbe a betűket!

a, á, d, é, e, m, b,

a, _____

4. Milyen betűvel kezdődik a szó? Kösd össze a képet a szóval!

autó cipő füzet asztal alma cica fa fagyí fű ceruza

Mássalhangzóval kezdődik: _____

Magánhangzóval kezdődik: _____

 5. Kösd össze a **nagybetűt** a **kisbetűvel**!

D	SZ	ZS	ty	c	b	K	ö	É
A	TY	N	Á	zs	á	E		i
	n	a	sz	B	e	Ö	k	I
								é

 6. Milyen betűvel kezdődik a szó? Karikázd be a kezdőbetűt!

Az a betű, amivel a szó kezdődik, a kezdőbetű.

ló, tó, hó, só, jó, szó

Írd le a szavakat az anyanyelveden! _____

 7. Kösd össze a **nagybetűt** a **kisbetűvel**!

L	g	ó
ő	l	G
		ő

Milyen színű az L? _____ Milyen színű az l? _____

Milyen színű az ó? _____ Milyen színű az Ó? _____

Milyen színű a G? _____ Milyen színű a g? _____

Milyen színű az Ő? _____ Milyen színű az ő? _____

 8. Milyen betűvel kezdődik a szó? Kösd össze a képet a **kezdőbetűvel**! Írd le a szót a kép alá!

T

K

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

9. Másold le a tantárgyak kezdőbetűit!

nyelvtan, olvasás, írás, matematika, környezet, testnevelés, ének, rajz, technika, angol, német _____

10. Írd le az órarendedet!

	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					

11. Tedd ábécérendbe a tantárgyakat! (Segít a könyv elején lévő ábécé!)

1. _____ 2. _____ 3. _____
 4. _____ 5. _____ 6. _____
 7. _____ 8. _____ 9. _____
 10. _____ 11. _____

12. Vezesd az állatot a megfelelő kezdőbetűhöz (pl. Kócost a k betűhöz)!

13. Másold le a **betűket!**

a, dzs, s, k, ty, gy, dz, é, ő, cs, l, e, v, w, z, á, ö

egyjegyű betűk: _____

kétjegyű betűk: _____

háromjegyű betű: _____

14. Milyen **betűkből** áll a szó? Fűzz gyöngyöt!

15. Másold le a szavakat a táblázatba!

tej, vaj,
tojás, golyó,
folyó, lyuk,
gólya, haj,
száj, joghurt,
moly, tejföl,
tejszín

Es szavak	Ly-os szavak

16. Hol hallod a **h** hangot?

x [] []

[] [] []

[] [] [] []

[] [] [] [] []

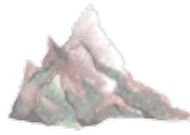

[] [] [] [] [] []

 17. Hol hallod a **gy** hangot?

 18. Hol hallod a **cs** hangot?

 19. Gyakorold a hosszú és rövid **magánhangzókat!**

ma – má, me – mé, mi – mí, mü – mű, mo – mó, mu – mú, mö – mő
 da – dá, de – dé, di – dí, dü – dú, do – dó, du – dú, dö – dő
 ta – tá, te – té, ti – tí, tü – tű, to – tó, tu – tú, tö – tő
 pa – pá, pe – pé, pi – pí, pü – pű, po – pó, pu – pú, pő – pő
 fa – fá, fe – fé, fi – fí, fü – fű, fo – fó, fu – fú, fö – fő
 la – lá, le – lé, li – lí, lü – lű, lo – ló, lu – lú, lö – lő
 ga – gá, ge – gé, gi – gí, gü – gű, go – gó, gu – gú, gö – gő

 20. Írd le az előző feladatból az ismerős szavakat!

ma, te,

 21. Gyakorold a hosszú és rövid **mássalhangzókat!**

ropog – roppan, ebéd – ebben, nóta – kotta, adag – addig, akad – akkor,
 ág – agg, ima – immár, kanál – kanna, anyag – annyi, locsog – loccsan,
 új – ujj, gólya – gally, fütyül – füttyent, ügyes – üggyel, vasat – vassal,
 rúzs – rúzzsal, aszal – asszony, ázik – izzik

 22. Húzd alá a 21. feladatban a **kétjegyű mássalhangzókat!**

23. Gyakorold a szótagokat!

A szó annyi szótagra bontható, amennyi magánhangzó van benne.

a) hal, ku-tya, di-no-sza-u-rusz

A mássalhangzó az új szótagba kerül.

b) e-gér, e-le-fánt

c) ró-ka, csi-ga, mó-kus, ba-goly

Több mássalhangzó találkozásakor egy mássalhangzó kerül az új szótagba.

d) macs-ka, fecs-ke, han-gya, ál-lat

Az összetett szavakat az összetétel határán választjuk el.

e) vad-ál-lat

Rajzolj le egy állatot a keretbe!

24. Kösd össze a szótagokat!

gyü	ma
na	rancs
sző	mölcs
kör	va
szil	te
al	nán
ba	ló
cit	rom

Melyik gyümölcsöt látod a képen?

25. A te országodban milyen gyümölcs terem?

26. Írd le szótagolva!

ének, matematika, nyelvtan, írás, olvasás, környezet, rajz, technika

27. Milyen hangot ejtesz?

$l + 2 = 3$

Az egymás mellé kerülő hangok helyett egy harmadik hangot ejtünk.

$d + j = [ggy]$

adja [aggya], tudja, módja, mondjuk, küldje, áldja, fáradj, hídj, kezdje

$n + j = [nny]$

pihenj, nénje, kenjed, kínja, köszönj, menjetek, üzenj,

$t + j = [ty]$

látja, mutatja, kabátjuk, nyitja, botja, bántja, vitatja, partja,

$t + s = [cs]$

készíts, segíts, tartson, röptes, dönts, alakítsátok, értsétek,

$d + t = [tt]$

adta, küldte, fáradt, haladt, maradt, aludtam, mondtál, hazudtam

28. Keress ruhákat! Írd le a szavakat!

┘	↑	♥	♣	∩	♠
┘	♥	┘	↓		
	♣	♠	☉	♠	~
♦	∩	∅			
◇	♦	~	#		

O=♥, A=♠, R=┘, I=♦, Ő=#,

S=┘, T=↓, L=☉, C=◇, Z=↑,

K=♣, P=♠, Y=┘, N=∩, G=∅

29. Írd le a ruhadarabokat szótagolva!

30. Számold meg a szótagokat!

An-na, É-va, Sán-dor, Ka-ta-lin, Ist-ván, Dá-ni-el, Vi-vi-en, Pál, A-ni-ta

1 szótag: _____

2 szótag: _____

3 szótag: _____

Írd le a fiúneveket és a lányneveket! Kérj segítséget az osztálytársadtól!

fiúnév: _____

lánynev: _____

31. Írd le a városok nevét szótagolva!

32. Bontsd szavakra a mondatot! Színezd ki a képet a mondatnak megfelelően!

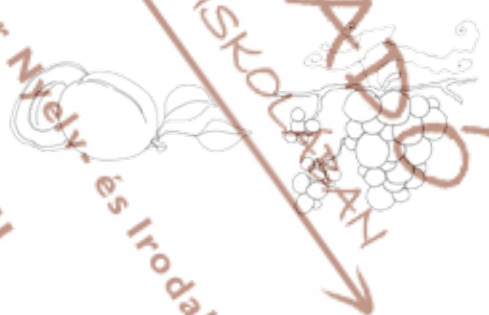
Amacskafehér. _____

Aszilvalila. _____

Aszólőzöld. _____

Akörtesárga. _____

Akutyafekete. _____

33. Pótold a hiányzó szavakat!

Az én nevem _____. Az én anyanyelvem _____.

Most Magyarországon _____.

Harmadik osztályba _____. A(z) _____

utcában lakom _____.

Van _____ testvérem.

EGYKÜTT TALÁLDO
MIGRÁNS GYERMEK AZ ISKOLÁBAN
Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.
kutthalado@uni-miskolc.hu

34. Írj a családról négy *mondatot*!

35. Írj négy mondatot a képről!

36. Egészítsd ki a mondatot!

A mondatot *nagy kezdőbetűvel* írjuk.

Az én anyukám szép.

___an egy kutyám.

___ én apukám magas.

___árom testvérem is van.

A mondat végén *írásjel* van.

Én Budapesten lakom.

Az én tanítónóm neve _____

Én a 3/___ osztályba _____

Az én nevem _____

Készült a Miskolci Egyetem

Bölcsészettudományi

Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

A mondatok és mondatfajták

együttműködő
MIGRÁNS GYERMEKEK AZ ISKOLÁBAN
együttműködő@uni-miskolc.hu

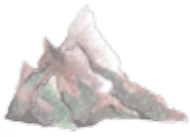
JAJ, DE JÓ
KIRÁNDULNI!

(Felkiáltó
mondat:
indulatszó,
felkiáltójel.)

1. Hol hallod az **e** hangot?

2. Hol hallod az **a** hangot?

3. Másold le a szavakat! Figyeld meg, melyiket írjuk **j**-vel, melyiket **ly**-nal!

JÖN, JÁR, JÁTEK, JÉG, JUTALOM, JEL, JELENT, JÓ, JUDIT, JÁNOS, LYUK

akadály, szabály, hatály, homály, engedély, ünnepély, szenvedély, veszély

4. Kócos összekeverte az írásjeleket és a számokat. Válogasd szét őket!

számok: _____

írásjelek: _____

5 ! 7 ? 9

5. Mi a neve az írásjelnek? Kösd össze!

?

pont

.

kérdőjel

!

felkiáltójel

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

6. Olvasd el szótagolva!

MAC-KÓ

SZE-RE-TI

MÁL-NÁT

Írd le a mondatot! (Vigyázz, a mondatot *nagy kezdőbetűvel* írjuk, és *pont* van a végén!)

7. Olvasd el szótagolva!

PIS-TI

SZÁZ-NEGY-VEN

CEN-TI-MÉ-TER

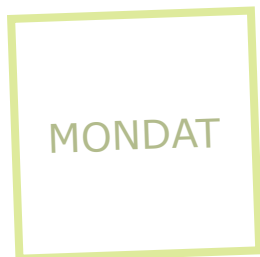

MA-GAS

Írd le a mondatot! (Vigyázz, a mondatot *nagy kezdőbetűvel* írjuk, és *pont* van a végén!)

Te milyen magas vagy?

8. Írd le szótagolva a mondatot! (Vigyázz, a mondatot *nagy kezdőbetűvel* írjuk, és *pont* van a végén!)

9. Alkoss mondatot a szavakból!

A KEZDŐBETŰJE MONDAT NAGY MINDIG

VÉGÉN ÍRÁSJEL A MONDAT VAN

10. Tedd ki a mondat végére az írásjelet!

Én Marina Gomez vagyok____ Téged hogy hívnak____
Hol laksz____ Busszal járok iskolába____
Kérek egy buszjegyet____ Kérek egy pohár vizet____
Mennyibe kerül a csoki____ Ül le a helyedre____

11. Alkoss mondatot a szóval!

matematika _____
iskolátáska _____
tornaruha _____

ÁLLÍTÁS ÉS TAGADÁS

A mondatokban állítunk vagy tagadunk (tiltunk) valamit. Így a mondat: állító vagy tagadó (tiltó).
A tagadó mondatban tagadószó (nem, sem, ne, se) van.

12. Másold le az állításokat!

A zebra csíkos állat. Az elefántnak hosszú ormánya van.
A strucc nem tud repülni. Az antilop csordában él.
Az oroszlánnak vörös sörénye van. A gepárd nem növényevő.
Az oroszlán sem növényevő. Ne félj az állatoktól!

13. Egészítsd ki a *mondatokat*!

A létezést kifejező szót létigének nevezzük. Alakja kijelentő mód, jelen időben: **van, nincs**.

állító formák:

E/1. vagyok, T/1. vagyunk,
E/2. vagy, T/2. vagytok,
E/3. van, T/3. vannak.

tagadó formák:

E/1. nem vagyok, T/1. nem vagyunk,
E/2. nem vagy, T/2. nem vagytok,
E/3. nincs, T/3. nincsenek.

állító mondat:

Én iskolában vagyok. Ti iskolában _____.

Te iskolában _____. Mi iskolában _____.

Ő iskolában _____. Ők iskolában _____.

tagadó mondat:

Én nem vagyok otthon. Mi _____ otthon.

Te _____ otthon. Ti _____ otthon.

Ő _____ otthon. Ők _____ otthon.

tudáspróba:

Én Magyarországon _____.

Pista az iskolában _____.

Mi nem _____ Budapesten.

14. Egészítsd ki a *mondatokat*!

A létezést kifejező szót létigének nevezzük. Alakja kijelentő mód, múlt időben: **volt, nem volt**.

állító formák:

E/1. voltam, T/1. voltunk,
E/2. voltál, T/2. voltatok,
E/3. volt, T/3. voltak.

tagadó formák:

E/1. nem voltam, T/1. nem voltunk,
E/2. nem voltál, T/2. nem voltatok,
E/3. nem volt, T/3. nem voltak.

állító mondat:

Én moziban voltam. Ti moziban _____.

Te moziban _____. Mi moziban _____.

Ő moziban _____. Ők moziban _____.

tagadó mondat:

Én nem vagyok színházban. Mi _____ színházban.

Te _____ színházban.

Ti _____ színházban.

Ő _____ színházban. Ők _____ színházban.

tudáspróba:

Te nem _____ az iskolában.

Én boltban _____.

Mi nem _____ a boltban.

15. Egészítsd ki a *létigével* a mondatokat!

A létezést kifejező szót *létigének* nevezzük. Alakja kijelentő mód, jövő időben: **lesz, nem lesz.**

állító formák:

E/1. leszek, T/1. leszünk,
E/2. leszel, T/2. lesztek,
E/3. lesz, T/3. lesznek.

tagadó formák:

E/1. nem leszek, T/1. nem leszünk,
E/2. nem leszel, T/2. nem lesztek,
E/3. nem lesz, T/3. nem lesznek.

állító mondat:

Holnap este én születésnapom lesz. Holnap este mi születésnapom _____.

Holnap este te születésnapod _____, Holnap este ti születésnapotk _____.

Holnap este ő születésnapja _____, Holnap este ők születésnapjuk _____.

tagadó mondat:

Holnap én nem leszek itthon. Holnap mi _____ itthon.

Holnap te _____ itthon. Holnap ti _____ itthon.

Holnap ő _____ itthon. Holnap ők _____ itthon.

16. Alkoss az állító mondatból tagadó mondatot!

A tagadószó mindig a tagadott szó előtt áll.

1. **Én** szeretem a tejet. > **Nem én** szeretem a tejet. (hanem Pál szereti)

2. **Én szeretem** a tejet. > **Én nem szeretem** a tejet. (hanem utálom)

3. **Én a tejet** szeretem. > **Én nem a tejet** szeretem. (hanem a kakaót)

állítás: Én szeretem a fagyit.

tagadás:

1. _____
2. _____
3. _____

állítás: Hien szereti a zenét.

tagadás:

1. _____
2. _____
3. _____

állítás: Te jársz uszodába.

tagadás:

1. _____
2. _____
3. _____

A KIJELENTŐ MONDAT

Kijelentő mondat.

Ki jelent? A hetes jelent a tanító néninek.

Mit mond a hetes? Mondja/közlí az osztály létszámát.

Honnan tudja a létszámot?

Megállapítja, ki hiányzik, és ki van ott.

A kijelentő mondatban közlünk, megállapítunk valamit.

A kijelentő mondat végén pont van.

A kijelentő mondat rövidítése: kj.

17. Másold le a szavakat! Figyeld meg, melyiket írjuk j-vel, melyiket ly-nal!

JELENT, JEL, JELES, JÓZSEF, JÚLIA, JAVÍT, JÁTÉK, JEGESMEDVE, JUT, LYUK

mondja, megállapítja, tudja, hallja, írjam, kérjed, írjuk, kérjétek, oldjátok

18. Hol hallod az e hangot?

19. Ragozd el a jelent igét (kijelentő mód, jelen idő, alanyi ragozással) a kezd mintájára!

E/1.(én) kezd~~ek~~, (én) jelent~~ek~~

E/2. (te) kezd~~esz~~, (te) jelent _____

E/3. (ő) kezd, (ő) _____

T/1. (mi) kezd~~ünk~~, (mi) jelent _____

T/2.(ti) kezd~~etek~~, (ti) jelent _____

T/3. (ők) kezd~~enek~~, (ők) jelent _____

20. Ragozd el a jelent igét kijelentő mód, jelen idő, tárgyas ragozással! Keresd meg a megfelelő ragot!

E/1. (én) jelent-_____

E/2. (te) jelent-_____

E/3. (ő) jelent-_____

T/1. (mi) jelent-_____

T/2. (ti) jelent-_____

T/3. (ők) jelent-_____

-em

-i

-ik

-jük

-itek

-ed

21. Ragozd a mond igét kijelentő mód, jelen idő, alanyi ragozással! Húzd alá a megfelelő ragot!

E/1. (én) mond-ek/-ök/-ok (valamit)

E/2. (te) mond-esz/-sz/-asz

E/3. (ő) mond-Ø

T/1. (mi) mond-ünk/-unk

T/2. (ti) mond-etek/-ötök/-otok

T/3. (ők) mond-enek/-anak

22. Ragozd a tanul igét kijelentő mód, jelen idő, tárgyas ragozással! Kösd össze a szót a megfelelő raggal!

E/1. _____ T/1. _____

E/2. _____ T/2. _____

E/3. _____ T/3. _____

23. Rajzold le, mit jelent a kijelentő mondat!

A háznak egy ajtaja és négy ablaka van.

Az asztalon váza van.

A tányéron két körte van.

24. Húzd alá az értelmes kijelentő mondatokat!

A lámpa ír.

Az iskolába egerek járnak.

A matematika órán számolunk.

Az énekórán tornázunk.

Az olvasás órán táncolunk.

Szeretem a szünetet.

25. Írj kijelentő mondatokat a képről!

Az osztályban

A KÉRDŐ MONDAT

KÉRD-EZ, KÉRD-ÉS, KÉRD-Ő, KÉRDŐ-JEL

Mit csinálsz ezzel a mondattal?

Kérdezel.

Mit fejez ki ez a mondat?

Kérdést, érdeklődést, tudakozódást.

Milyen mondatnak hívjuk?

Kérdő mondatnak.

Milyen írásjel van a végén?

Kérdőjel.

A kérdő mondat rövidítése:

kr.

26. Írd le a Te nyelveden a **kérdez**, **kérdés** szavakat!

27. Másold le a **szavakat**! Figyeld meg, melyiket írjuk **j**-vel, melyiket **ly**-nal!

FEJ, HAJ, SZÁJ (AJAK), MÁJ; TEJ, VAJ, BAJ, ZAJ, JAJ, ÉJ

hely, mély, moly, súly, boly, (a)mely, gally

28. Hol hallod az **á** hangot?

Írd le a szavakat!

Melyik betű van bennük? LY/J

29. Olvasd el szótagolva!

KI

SZE-RE-TI

MÁL-NÁT

Írd le a mondatot! (Vigyázz, a mondatot *nagy* kezdőbetűvel írjuk, és *kérdőjel* van a végén!)

30. Olvasd el szótagolva!

KI

SZÁZ-NEGY-VEN

CEN-TI-MÉ-TER

MA-GAS

Írd le a mondatot! (Vigyázz, a mondatot *nagy* kezdőbetűvel írjuk, és *kérdőjel* van a végén!)

31. Kócos széttépte Emil papírjait! Alkoss belőlük **kérdő mondatot!**

pl. Ki szereti a matematikát?

szereti

Ki

fagyit

a

?

?

szereti

a

körtét

Ki

kér

Ki

szilvát

?

32. Kérdezz a **Ki?**, **Kik?** kérdőszavakkal!

Ki? – az egyes szám (én, te, ő) kérdőszava

Kik? – a többes szám (mi, ti, ők) kérdőszava

Anna a Szent László Általános Iskolába jár.

Ki jár a Szent László Általános iskolába?

Szent László egy magyar király volt.

_____ volt magyar király?

Huong a Janikovszky Éva Általános Iskolába jár.

_____ jár a Janikovszky Éva Általános iskolába?

Janikovszky Éva híres író volt.

_____ volt híres író?

Ők szeretnek táncolni.

_____ szeretnek táncolni?

Fatima és Sára az Orchidea Általános Iskolába jár.

_____ járnak az Orchidea Általános Iskolába?

Szergej a Dob utcai iskolában tanul.

_____ tanul a Dob utcai iskolában?

Mo és Chen testvérek.

_____ testvérek?

Nur, Amar, Kemal és Tamás osztálytársak.

_____ osztálytársak?

33. Mi van a képen? (-k, -ak, -ok, -ek, -ök)

A többes szám toldaléka (jele): -k, -ak, -ok, -ek, -ök

-k a magánhangzóra végződő szó után

(mackó > mackók, csoki > csokik)

Vigyázz! a > á (alma > almák, kutya > kutyák)

Vigyázz! e > é (körte > körték, kecske > kecskék)

-ak mély magánhangzós, mássalhangzóra végződő szavak egy része (fog > fogak),

v-tövek (tó > tavak, hó > havak),

-ok mássalhangzóra végződő szavak egy része (város > városok),

-ek magas magánhangzós, mássalhangzóra végződő szavak (kenyér > kenyerek),

-ök ha az utolsó szótagban ö, ő, ü, ú (görög > görögök, kürt > kürtök)

mély hang:

a, á, u, ú, o, ó

magas hang:

e, é, i, í, ü, ú

fűzet

fűzetek

cipő

37. Mit szeret Emil? (-t, -at, -ot, -et, -öt)

A tárgy toldaléka (ragja): -t, -at, -ot, -et, -öt.

-t a magánhangzóra végződő szó után

(mackó > mackó**t**, csoki > csoki**t**)

Vigyázz! a > á (alma > almá**t**, kutya > kutyá**t**)

Vigyázz! e > é (körte > körté**t**, kecske > kecské**t**)

-at mély magánhangzós, mássalhangzóra végződő szavak egy része (fog > fog**at**),

v-tövek (tó > tav**at**, hó > hav**at**),

-ot mássalhangzóra végződő tövek egy része (vonat > vonat**ot**),
hangzóvesztő szavak (szobor > szobr**ot**)

-et magas magánhangzós, mássalhangzóra végződő szavak (kenyér > kenyér**et**),

-öt ha az utolsó szótagban ö, ő, ü, ű (görög > görög**öt**, kürt > kürt**öt**)

mély hang:

a, á, u, ú, o, ó

magas hang:

e, é, i, í, ü, ű

Mit szeret Emil? (málna) A málná**t**.

Mit szeret a kecske? (káposzta) _____

Mit szeret a macska? (tej) _____

Mit szeret Lili? (cukor > cukr-) _____

Mit szeret Tamás? (zene) _____

Mit szeretsz? (gyümölcs) _____

38. Nézd meg a 33. feladat képeit! Mit látsz a képen?

egyes számú tárgy (Mit?) > többes számú tárgy (Miket?)

egy füzet**et**

füzet**eket**

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.
@uni-miskolc.hu

39. **Mit** vesz Ljuba a boltban? Írj öt mondatot a képről!

Ljuba tejet vesz.

40. **Milyen** ruhát visel Tia? Színezd ki a képet!

piros szoknyát, fehér blúzt, fehér, sárga zoknit, piros szalagot, fekete övet, fekete cipőt, narancssárga mellényt

41. Írj öt **kérdő mondatot**! Használd a **Milyen?** kérdőszót!

Milyen cipőt visel Li?

42. Milyen ruha van rajtad?

43. Karikázd be a szövegben az ismert **kérdőszavakat**!

„Ki jön a kirándulásra?” – kérdezte a tanító néni. Én! Én! Én is! Kiabálták a gyerekek. Mit fogunk csinálni Miskolcon? – kérdezte Andris. Megnézzük a Diósgyőri várat, azután megyünk fürödni a Barlangfürdőbe. Egy barlangba megyünk fürödni? – kérdezték a gyerekek. Igen, az nagyon izgalmas – mondta a tanító néni. Akkor beszéljük meg, ki, mit hoz! Ki hoz focilabdákat? Ki hoz úszógumit? Ki hoz magnót, MP3-lejátszót? Milyen ruhát vegyünk fel? – kérdezte Anna. Mindenki kényelmes cipőt és ruhát vegyen fel! És hozzon mindenki fürdőruhát!

44. Írd le az előző feladatból a **Mit?**, **Miket?** kérdésekre felelő (tárgyragos) szavakat!

várat,

45. Olvasd el!

A kérdő mondatok típusai

ki-e-gé-szí-ten-dő
KIEGÉSZÍTENDŐ
(egész > kiegészít)

- ❧ Kérdőszó van benne.
- ❧ Milyen gyümölcsöt szeretsz?
- ❧ A válaszban új információ van.
- ❧ A málnát szeretem.

el-dön-ten-dő
ELDÖNTENDŐ
(dönt > eldönt)

- ❧ Kérdőszócská van benne.
- ❧ Szereted-e a körtét?
- ❧ Igen vagy nem választ adunk rá (eldöntjük)
- ❧ Igen.

46. Válaszolj az eldöntendő kérdésekre!

Szereted a zenét? _____ Szereted a nyelvtant? _____

Van testvéred? _____ Van kerékpárod? _____

Van háziállatod? _____ Tudsz úszni? _____

Tudsz repülni? _____ Tudsz olvasni? _____

47. Írj a képről kérdő mondatokat!

Kiegészítendő mondatok:

Eldöntendő mondatok:

48. Tudod-e?

Ki volt Janikovszky Éva? _____

Ki volt Szent László? _____

Milyen vár van Miskolcon? _____

Milyen fürdő van Miskolcon? _____

Mit szeret Emil? _____

A FELKIÁLTÓ MONDAT

49. Folytasd a mintát!

! . ! . ! . _____

50. Másold le a szavakat! Figyeld meg, melyiket írjuk j-vel, melyiket ly-nal!

SIRÁLY, BAGOLY, GÓLYA, SÓLYOM, SIRÁLY, KESELYŰ, PAPAGÁJ, VARJÚ!¹
zaj, zörej, ricsaj, robaj, ; tej, tejföl, tejszín, sajt; ajándék, ajtó

51. Hol hallod az i hangot?

□ □ □ □ □

□ □ □ □ □ □ □

□ □ □ □ □

□ □ □ □ □ □

□ □ □ □ □ □ □ □

1 Nézd meg az Ablak-Zsiráf című képes lexikonban a **madár** címszót!

52. Milyen érzelmeket fejeznek ki az arcok? Kösd össze a képet a szóval!

öröm

bánat

fájdalom

harag

53. Fejezz ki érzelmeket az arcodon! (Dolgozz a padtársaddal!)

boldogság, meglepődés, harag, düh, szomorúság

54. Fejezz ki érzelmeket a hangoddal! Mondd el ugyanazt a mondatot másként! (Dolgozz a padtársaddal!)

De szépen süt a nap! (boldogan, mert játszani megy)

De szépen süt a nap! (szomorúan, mert be vagy zárva a szobádba)

De szépen süt a nap! (meglepetés, mert azt mondta a TV, esik az eső)

55. A felkiáltó mondat.

A felkiáltó mondattal érzelmeket fejezünk ki.

Az érzelmek: boldogság, öröm, bánat, fájdalom, harag, düh.

Az érzelmeket gyakran indulatszó is jelöli.

A felkiáltó mondat végén felkiáltójel (!) van.

A felkiáltó mondat rövidítése: fk.

Indulatszó:

ó, oh, jaj, juj, hű, hú

Írd le a szavakat a te nyelveden!

kiált: _____

érez: _____

boldog: _____

örül: _____

bánt: _____

fáj: _____

haragszik: _____

dühög: _____

felkiált: _____

érzelem: _____

boldogság: _____

öröm: _____

bánat: _____

fájdalom: _____

harag: _____

düh: _____

56. Alkoss felkiáltó mondatot! (Vigyázz, a mondatot *nagy kezdőbetűvel* írjuk, és *felkiáltójel* van a végén! Az indulatszót vesszővel választjuk el!)

ó	+	de	+	kedves	+	vagy
hú	+	de	+	gyors	+	autó
imádom	+	a	+	jó	+	zenét
jaj	+	de	+	fáj	+	a lábam

57. Kócos összekeverte a szavakat. Alkoss *felkiáltó* mondatokat!

Ó DE FÚJ SZÉL ! A _____
 DE BICIKLI SZUPER ! _____
 NAGY MICSODA VÍZILÓ ! _____
 ! NAGYON FÜLEM FÁJ A _____
 DE JUJ SÜT ! _____

58. Írj a képről *felkiáltó* mondatot!

_____	_____	_____
_____	_____	_____
_____	_____	_____

AZ ÓHAJTÓ MONDAT

59. Keresd meg a képhez illő szavakat! Figyeld meg, melyiket írjuk **j**-vel, melyiket **ly**-nal!

bajnok

bojt

juhász

folyó

hüvelykujj

korcsolya

hajó

súly

juh

persely

60. Hol hallod az **sz** hangot?

61. Az óhajtó mondat.

Az óhajtó mondat óhajt, kívánságot, akaratot fejez ki.

Az óhajt gyakran óhajtószó is jelöli.

A mondat végén felkiáltójel (!) van.

Az óhajtó mondat rövidítése: ó.

Óhajtószó:

bár, bárcsak.

Írd le a te nyelveden!

kíván: _____

kívánság: _____

óhajt: _____

óhaj: _____

akar: _____

akarat: _____

62. Alkoss óhajtó mondatot! (Vigyázz, a mondatot *nagy kezdőbetűvel* írjuk, és *felkiáltójel* van a végén! Az indulatszót vesszővel választjuk el!)

bár

sütne

a

nap

bárcsak

jönne

a

Mikulás

de

szeretnék

gazdag

lenni

jaj

de

várom

a

szünetet

63. Mit szeretnél csinálni? Alkoss óhajtó mondatot és kérdő mondatot!

(E/1.) én szeretnék + -ni

Én szeretnék táncolni!

Én szeret_____ alud_____!

Én szeret_____ni!

Én _____!

Én _____!

(E/2.) te szeretnél + -ni

Te szeretnél táncolni?

Te szeret_____ utaz_____?

Te szeret_____?

Te _____?

Te _____?

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

egyutthalado@uni-miskolc.hu

NYELV- ÉS IRODALOMTUDOMÁNYI INTÉZET

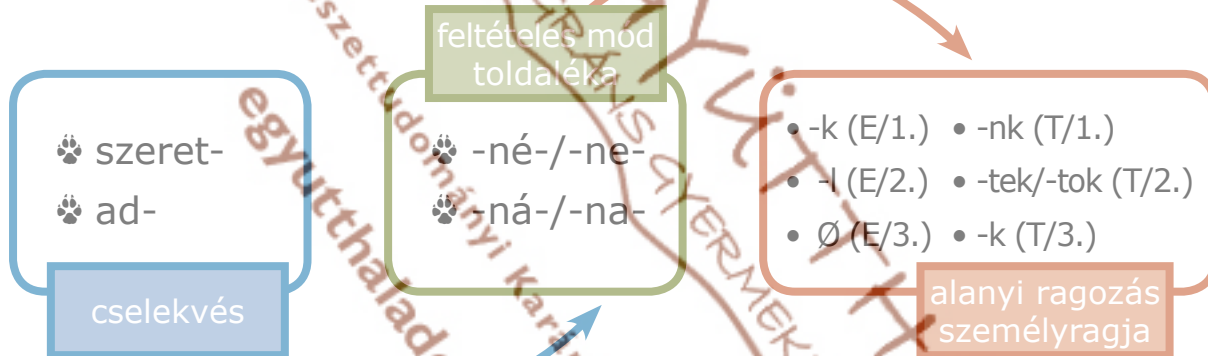
FLADÓ

64. Kifogtad az aranyhalat! Írj három kívánságot!

65. Alkoss óhajtó mondatot! (Feltételes mód I.)

Az óhajtó mondatban a cselekvés általában feltételes módú.
pl. De **szeretnék** egy biciklit!

Én szeret**nék** egy halat!
Te szeret**nél** egy halat!
Ő szeret**ne** egy halat!
Mi szeret**nénk** egy halat!
Ti szeret**nétek** egy halat!
Ők szeret**nének** egy halat!

Vigyázz: Én ad**nék** egy csokit!

Te ad**nál** _____
Ő ad**na** _____
Mi ad**nánk** _____
Ti ad**nátok** _____
Ők ad**nának** _____

Én kér _____ egy fagyit!
Te kér _____ egy fagyit!
Ő kér _____ egy fagyit!
Mi kér _____ egy fagyit!
Ti kér _____ egy fagyit!
Ők kér _____ egy fagyit!

Én marad**nék** egy kicsit!

Te _____
Ő _____
Mi _____
Ti _____
Ők _____

66. Alkoss óhajtó mondatot! (Feltételes mód II.)

szere-
ad-

csékvés

feltételes mód
toldaléka

-né/-ne
-ná/-na

- -m (E/1.) • -nk (T/1.)
- -d (E/2.) • -tek/-tok (T/2.)
- Ø (E/3.) • -k (T/3.)

tárgyas ragozás
személyragja

Én szeretném a halat!

Te szeretéd a halat!

Ő szeretné a halat!

Mi szeretnénk a halat!

Ti szeretnétek a halat!

Ők szeretnék a halat!

Én adnám a csokit!

Te adnád _____

Ő adná _____

Mi adnánk _____

Ti adnátok _____

Ők adnák _____

Én kér _____ a fagyit!

Te kér _____ a fagyit!

Ő kér _____ a fagyit!

Mi kér _____ a fagyit!

Ti kér _____ a fagyit!

Ők kér _____ a fagyit!

Én számolnám a pénzt!

Te _____

Ő _____

Mi _____

Ti _____

Ők _____

A FELSZÓLÍTÓ MONDAT

67. Folytasd a mintát!

! ? ! ? ! _____

68. Másold le a szavakat! Figyeld meg, melyiket írjuk j-vel, melyiket ly-nal!

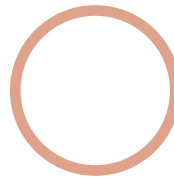
ADJAM, ADJAD, ADJA, ÁLLJ, ÜLJ, KÉRJ,
helyes, lyukas, mosolyog, golyó

69. Hol hallod az **ö** hangot?

70. A felszólító mondat

A felszólító mondat utasítást, parancsot, tiltást fejez ki.

A mondat végén felkiáltójel (!) van.

A felszólító mondat rövidítése: fsz.

Írd le a te nyelveden!

szól: _____

felszólít: _____

mond: _____

utasít: _____

parancs: _____

parancsol: _____

tilt: _____

tilos: _____

tiltás: _____

71. Mit jelentenek a táblák? Kösd össze a képet a felszólító mondattal!

Behajtani tilos!

Kutyát bevinni tilos!

Dohányozni tilos!

Fürdeni tilos!

72. Másold le a **felszólító** mondatokat! Vigyázz, a mondatot **nagy kezdőbetűvel** írjuk, és **felkiáltójel** van a végén!)

küldj

egy

sms-t

hívj

fel

telefonon

nyisd

ki

az

ablakot

ne

olvasd

el

a

naplót

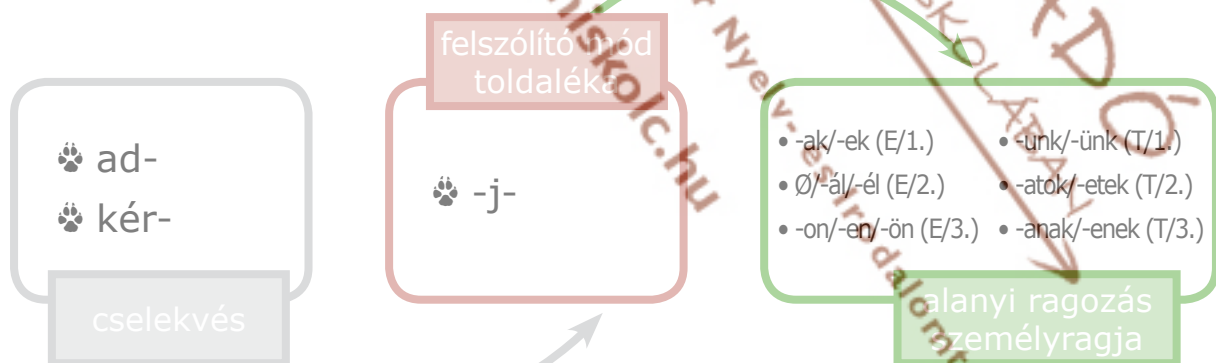
Milyen színű a tiltó mondat?

73. Szólíts fel cselekvésre! Utasíts! Parancsolj! (I.)

A felszólító mód toldaléka (jele): j

A felszólító módú igealakok felépítése: igető + **módjel** + **személyrag**.

A **személyragok** a hangrendi illeszkedés szabályai szerint kapcsolódnak.

(E/1.) én ad**j**ak, kér**j**ek, lő**j**ek

(E/2.) te ad**j**(ál), kér**j**(él), lő**j**(él)

(E/3.) ő ad**j**on, kér**j**en, lő**j**ön

(T/1.) mi ad**j**unk, kér**j**ünk, lő**j**ünk

(T/2.) ti ad**j**atok, kér**j**etek, lő**j**etek

(T/3.) ők ad**j**anak, kér**j**enek, lő**j**enek

Ragozz a fenti mintára!

(E/1.) én vár**jak**, dől**jek**

(E/2.) _____

(E/3.) _____

(T/1.) _____

(T/2.) _____

(T/3.) _____

Egyes szám második személyben rövid és hosszú alakok is vannak, jelentésbeli különbség nincsen közöttük (várj ~ várjál, menj ~ menjél, beszélj ~ beszéljél).

Az -s, -sz, -z -dz végű igéknél a -j hasonul a szó utolsó mássalhangzójához:

s + j → ss, sz + j → ssz, z + j → zz, dz + j → ddz.

(E/1.) én moss**ak**

(T/1.) mi moss**unk**

(E/2.) te moss**(-ál)**

(T/2.) ti moss**atok**

(E/3.) ő moss**on**

(T/3.) ők moss**anak**

Ragozz a fenti mintára!

(E/1.) én szoroz**zak**

(T/1.) mi _____

(E/2.) te _____

(T/2.) ti _____

(E/3.) ő _____

(T/3.) ők _____

A t végű szavakban a következő változások történnek:

- hosszú magánhangzó / mássalhangzó + -t = (tanít, márt) + (j > s) tanít**sak**, márt**sál**
- rövid magánhangzó + -t (fut) = fuss**ak**, fu-ss-**ál**, fu-ss-**on**, fu-ss-**unk**, fu-ss-**atok**, fu-ss-**anak**
- -s, -sz + -t = (fest, szerkeszt) fes-**s-en**, szerkesz-**sz-en**

Kivételek: tesz, vesz, visz, eszik, iszik, lesz, hisz

E/1. tegyek, vegyek, vigyek, egyek, igyak, legyek, higgyek

E/2. tegyél, vegyél, vigyél, egyél, igyál, legyél, higgyél

E/3. tegyen, vegyen, vigyen, egyen, igyon, legyen, higgyen

T/1. tegyünk, vegyünk, vigyünk, együnk, igyunk, legyünk, higgyünk

T/2. tegyetek, vegyetek, vigyetek, egyetek, igyatok, legyetek, higgyetek

T/3. tegyenek, vegyenek, vigyenek, egyenek, igyanak, legyenek, higgyenek

74. Alkoss a **felszólító** mondatból **kérdő** mondatot!

Adj egy lapot! Adjak egy lapot?

Hozz egy pohár vizet! _____

Kérj egy csekket! _____

Várj meg az iskola előtt! _____

Énekelj egy dalt! _____

Mondj egy mesét! _____

75. Alkoss a felszólító mondatból *tiltást*!

A tiltást *ne/se* tagadószókkal és felszólító módú igealakokkal fejezhetünk ki:

Ne menj ki a teraszra! A folyosóra se menj ki!

Húzz alá minden szót! Ne húzz alá minden szót!

Vegyé! új cipőt! _____

Hozz magaddal útlevelet! _____

Kérj igazolást az orvostól! _____

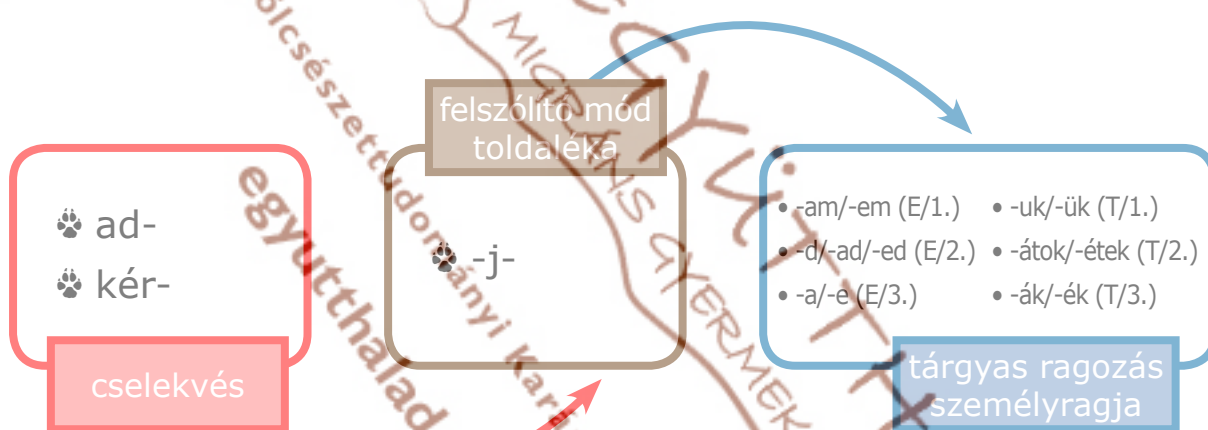
Írj házi feladatot! _____

Igyál sok folyadékot! _____

Egyél sok gyümölcsöt! _____

76. Szólíts fel cselekvésre! Utasíts! Parancsolj! (II.)

(E/1.) én ad**jam**, kér**jem**, lő**jem**

(E/2.) te ad**jad**, kér**jed**, lő**jed**

(E/3.) ő ad**ja**, kér**je**, lő**je**

(T/1.) mi ad**juk**, kér**jük**, lő**jük**

(T/2.) ti ad**játok**, kér**jétek**, lő**jétek**

(T/3.) ők ad**ják**, kér**jék**, lő**jék**

Ragozz a fenti mintára!

(E/1.) én vár**jam**, cserél**jem**, tör**jem**

(E/2.) _____

(E/3.) _____

(T/1.) _____

(T/2.) _____

(T/3.) _____

Egyes szám második személyben rövid és hosszú alakok is vannak, jelentésbeli különbség nincsen közöttük (vár**d** ~ vár**jad**, mér**d** ~ mér**jed**, mond**d** ~ mond**jad**).

Az -s, -sz, -z -dz végű igéknél a -j hasonul a szó utolsó mássalhangzójához:

s + j → ss, sz + j → ssz, z + j → zz, dz + j → ddz.

(E/1.) én moss**am**

(E/2.) te moss**(ad)**

(E/3.) ő moss**a**

(T/1.) mi moss**suk**

(T/2.) ti moss**átok**

(T/3.) ők moss**ák**

Ragozz a fenti mintára!

(E/1.) én húzz am	(T/1.) mi _____
(E/2.) te _____	(T/2.) ti _____
(E/3.) ő _____	(T/3.) ők _____

A -t végű szavak a következő változások történnek:

- hosszú magánhangzó / mássalhangzó + -t = (tanít, márt) + (j > s) tanít**s**am, márt**s**ad
- rövid magánhangzó + -t = (köt) kö**s**sem, kö-ss-ed, kö-ss-e, kö-ss-ük, kö-ss-étek, kö-ss-ék
- -s, -sz + -t = (fest, szerkeszt) fes-s-en, szerkesz-sz-en

Kivételek: tesz, vesz, visz, eszik, iszik, lesz, hisz

E/1. tegyem, vegyem, vigyem, egyem, igyam, —, higgyem

E/2. tegyed, vegyed, vigyed, egyed, igyad, —, higgyed

E/3. tegye, vegye, vigye, egye, igya, —, higgye

T/1. tegyük, vegyük, vigyük, együk, igyuk, —, higgyük

T/2. tegyétek, vegyétek, vigyétek, egyétek, igyátok, —, higgyétek

T/3. tegyék, vegyék, vigyék, egyék, igyák, —, higgyék

77. Másolj le öt utasítást a tankönyved feladataiból!

78. Kösd össze a képet és a felszólító mondatot!

Moss fogat!

Nézz szét, mielőtt a járdáról lelépsz!

Ne szemetelj!

Fogódkodj a mozgó járművön!

Ne aludj az órán!

79. Alkoss mondatokat a szavakból!

az sok barátom osztályban van _____

Peti iskolában az kínaiul tanul _____

jár Yasmin iskolába magyar _____

egy kutya fekete Kócos _____

négy van testvére Annának _____

80. Mit visz a kis hajó? Írja megadott betűvel szavakat!

alwa

k

d

z

81. Másold a megfelelő helyre a szavakat!

tél, nyár, ős, délelőtt, este, tavasz, dél, kedd, szerda, csütörtök, péntek
(3 keret: évszak, napszak, nap)

évszak

nap

napszak

A szavak jelentése

Együtttalado
Migráns Gyerekek az Iskolában

egyutthalado@uni-miskolc.hu

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

1. Másold le a szavakat! Figyeld meg, melyiket írjuk j-vel, melyiket ly-nal!

JEL, JELENT, JELENTEM, JELENTED,

JELENTI, JELENTÉS, JELZÉS,

JELZŐTÁBLA, JELZŐLÁMPA

király, kölyök, golyóstoll, helyes,

helytelen, helyesírás, súlyos, súlytalan,

veszélyes, veszélytelen

AZ EGYJELENTÉSŰ ÉS TÖBBJELENTÉSŰ SZAVAK

Az egyjelentésű szavak: csak egyetlen dologra utálnak, egy dolgot jelentenek.
pl. tornacipő

2. Rajzold le az egyjelentésű szavakat!

iskolatáska

tolltartó

radír

fogkefe

olvasókönyv

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.
egyetthalado@uni-miskolc.hu

3. Keresd a szó több jelentését!¹ Kösd össze!

A többjelentésű szavak: több dologra utalnak, több dolgot jelentenek. pl. zebra

FARMER

BÁSTYA

LEVÉL

TÖRZS

TOLL

4. Csoportosítsd a szavakat!

egyjelentésű szavak: _____

többjelentésű szavak: _____

1 Nézd meg az Ablak-Zsiráf című képes lexikonban a szavakat!

5. Olvasd el az Ablak-zsiráfból a **sárkány**, **sarok** szócikkeket!
Hány jelentése van a szónak?

sárkány: _____

sarok: _____

A ROKON ÉRTELMŰ SZAVAK

A rokon értelmű szavak
jelentése azonos vagy nagyon
hasonló.
pl. kutya, eb

6. Írd a kép alá a **rokon értelmű** szavakat!

mackó, medve, fut, macska, szalad, cica, rohan

7. Leírtunk néhány **rokon értelmű** szót az olvasókönyvedből.
Írd a kép alá a szavakat!

király, uralkodó, nadrág, gatyá, huszár, katona, gyerek, kölyök

8. Írd le a diákok által használt **rokon értelmű** szavakat!
(Kérj segítséget az osztálytársaidtól!)

jó: _____

rossz: _____

elégtelen (1): _____

AZ ELLENTÉTES JELENTÉSŰ SZAVAK

9. Írd a kép alá a szó jelentését! A szópárok *ellentétes jelentésűek*.

alacsony, magas

kövér, sovány

szomorú, boldog

abc

kicsi (kis), nagy

ABC

10. Keresd az *ellentétét*!

jó ↔ _____

hideg: ↔ _____

nyár: ↔ _____

egyenes: ↔ _____

vastag: ↔ _____

óriás: ↔ _____

kemény: ↔ _____

rossz,
tél, vékony,
törpe, puha,
meleg, görbe,

11. Írd le a tantárgyakhoz kapcsolódó szavak **ellentétét**!

matematika

összeadás:

kivonás

páratlan:

nagyít:

osztás:

tört:

környezet

folyékony:

mozdulatlan:

élő:

édes:

piszkos:

nyelvtan

hosszú hang:

állítás:

kérdés:

magánhangzó:

nagybetű:

12. Írj öt **ellentétes jelentésű** szópárt!

13. Színezd azonos színűre a rokon értelmű szavakat!

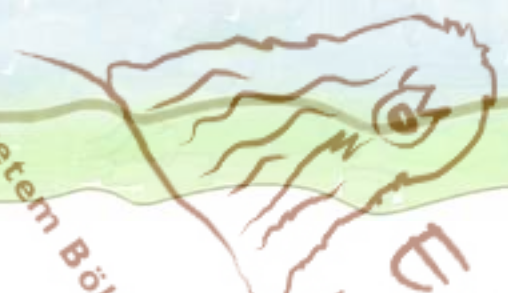
Készült a Miskolc Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

egyutthalado@uni-miskolc.hu

Készült a Miskolci Egyetem

Bölcsészettudományi Karánál Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

A szófajok

Együtt
MIGRÁNS

Emi

mellék

máskor

fekeszi

ő

ma

köz

tulajdonnév

ige

A FŐNÉV

1. Rakj rendet a szekrényedben! Írd a polcra a ruhák nevét!

kabát, póló, cipő, nadrág, zokni, sapka

3. Írj a rajzról szavakat a táblázatba! Válaszolj a kérdésekre!

A szavakat a jelentésük, ragozásuk szerint csoportokba: szófajokba rendezzük.

A csoportosításban segítenek a kérdőszavak.

Szófajok:

Főnév: élőlényt, tárgyat, gondolati dolgot nevez meg, kérdőszava: *Ki? Mi?*

Melléknév: tulajdonságot nevez meg, kérdőszava: *Milyen? Melyik?*

Számnév: mennyiséget, valaminek a számát nevezi meg, kérdőszava: *Mennyi? Hány?*

Ige: cselekvést, történést, létezést fejez ki, kérdése: *Mit csinál? Mi történik?*

SZÓFAJOK			
FŐNÉV	MELLÉKNÉV	SZÁMNÉV	IGE
Mi (van a képen)?	Milyen (színű a nap, a fóká, a jegesmedve, a pingvin)?	Hány (jegesmedve, fóká, pingvin van a képen)?	Mit csinál (a jegesmedve, a fóká, a pingvin)?

A KÖZNÉV

A köznév több élőlény, tárgy, dolog közös neve.
Kis kezdőbetűvel írjuk.

4. Csoportosítsd a közneveket!

méh, csiga, hal, macska, boszorkány, fésű, gyógyszer, zászló

élőlény: _____

tárgy: _____

gondolati dolog: _____

5. Rajzolj egy szobát! Rajzold a szobába ezeket a (bútorokat) közneveket!

ágy, párna, takaró, asztal, szék, lámpa, kép, óra, váza, szőnyeg, virág

6. Írj közneveket! Folytasd az első szótagot!

ma-_____ ma-_____ ma-_____

pa-_____ pa-_____ pa-_____

te-_____ te-_____ te-_____

7. Mi van az állatkertben? Ragozd a közneveket!

zsiráf > zsiráfok teve > _____

fóka > _____ delfin > _____

pingvin > _____ zebra > _____

víziló > vízilov_____ páva > _____

medve > _____ oroszlán > _____

majom > majm_____ párduc > _____

-k
-ak
-ek
-ok
-ök

8. Hová? Hol? Honnan? Melyik képhez illenek a mondatok? Írd a négyszögbe a mondat számát!

1. Kócos a hordóba megy. Hová megy Kócos? (-ba, -be)
2. Kócos a hordóban van. Hol van Kócos? (-ban, -ben)
3. Kócos a hordóból jön. Honnan jön Kócos? (-ból, -ből)

9. Melyik toldalék illik a szavakhoz?

pl. **Hová** mégy? színház > színház**ba**

uszoda
könyvtár
iskola múzeum
bolt mozi

-ba

-be

pl. **Hol** vagy? színház > színház**ban**

uszoda
könyvtár
iskola múzeum
bolt mozi

-ban

-ben

pl. **Honnan** jössz? színház > színház**ból**

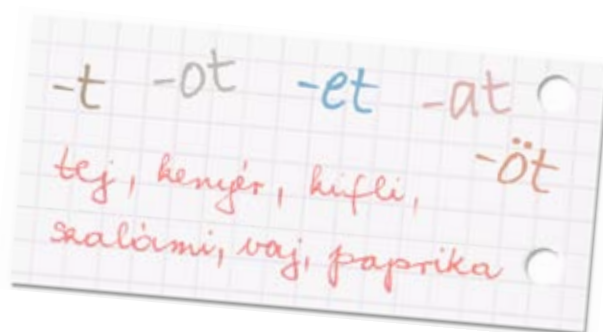
uszoda
könyvtár
iskola múzeum
bolt mozi

-ból

-ból

-ból

10. Itt a bevásárlólista! Mit veszel a boltban?

11. Melyik toldalék illik a szavakhoz?

Hová?	Hol?	Honnan?
-ba, -be	-ban, -ben	-ból, -ből
házba	házban	házból
asztály		
sátor		
iskola		
állatkert		
étterem		

12. Válogasd szét a közneveket!

karok, lábak, nyak, fülek, derék, combok,
kezek, szemek, orr, száj, csuklók, bokák,
könyökök, fej, térdek, haj

Egyes számú: _____

Többes számú: _____

13. Válogasd szét a közneveket!

mesét, mesék, versek, mondát, négyszöget, háromszögek, körök,
téglalapot, pontok, hangok, betűk

Mit? kérdésre felel (-t, -at, -ot, -et, -öt toldalékos): _____

Mik? kérdésre felel (többes számú): _____

A TULAJDONNÉV

A tulajdonnév egy élőlény, tárgy,
dolog saját neve.
Nagy kezdőbetűvel írjuk.

tulajdonnév: Kócos

köznév: kutya

14. Pótold a hiányzó szavakat!

köznév:

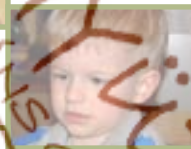
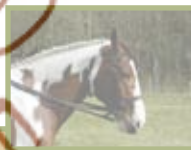
ló

medve

lány

macska

ország

tulajdonnév:

Zafir

Emil

Kolos

15. Egészítsd ki a tulajdonnév fajtáit! (Nézd meg a FŐNÉV szekrény polcait!)

SZ__MÉLYNÉV

MÁ__KANÉV

IN__ÉZM__NYNÉV

__LLATN__V

F__LDRAJ__I NÉV

__ÍM

A SZEMÉLYNÉV

16. Egészíts ki a személynév fajtáit! (Nézd meg a személynév polc dobozait!)

CS__LÁDN__V

__TÓNÉ__

BE__E__ÉV

17. Mi a Te *személyneved*? (Hogy hívnak?)

Mi a családneved? _____

Mi az utóneved? _____

18. Figyeld meg!

magyar személynevek = családnév + utónév

pl. Kiss + Antal, Tóth + Eszter

Írd le három osztálytársad nevét!

19. Az *utónevet* másként *keresztnevn*ek is mondjuk. Írd le öt osztálytársad keresztnevét!

20. Csoportosítsd a *keresztneveket*!

Mihály, Károly, Gergely, József, Judit, Orsolya, Ibolya, Jázmin, Hajnalka, Júlia
j-vel írjuk: _____

ly-nal írjuk: _____

21. Csoportosítsd a *keresztneveket*! (Kérj segítséget osztálytársaidtól!)

Anna, Ádám, András, Attila, Enikő, Ivett, Imre, János, Jenő, Dávid, Dénes,
Dóra, Réka, Tamás

lánynev

fiúnev

Milyen fiúneveket és lányneveket ismersz az anyanyelveden?

22. Válogasd szét a közneveket és a személyneveket!

kör, Petőfi Sándor, háromszög, kocka, Éva, betű, Mohamed, négyszög, Hien

Köznevek

Személynevek

23. Másold le az olvasókönyvedből három író **személynevét**!

24. Itt a lista a születésnap bulidra. **Kit** hívsz meg?

Tóth Kata, Nguyen Anna, Kaumoto Yunko, Nagy László,
Sós Éva, Német Martina, Német Ferenc, Tóth Tömötöm

-t
-at
-et
-ot
-öt

A FÖLDRAJZI NÉV

25. Egészíts ki a földrajzi nevek fajtáit! (Nézd meg a földrajzi név polc dobozait!)

T__L__P__LÉ__NÉV

UTC__NÉ

VÍ__N__V

ORSZ__G__ÉV

26. Írd le ábécérendben a városok (települések) nevét!

Cegléd, Budapest, Ózd, Szeged, Miskolc, Pécs, Tata, Veszprém, Győr

27. Írd le szótagolva a városok nevét!

28. Írd le, milyen városokban laktál már! (Melyik városban születtél? Hol éltél már?)

29. Másold le a térképről öt **ország** nevét! Vigyázz, az országok nevét nagy kezdőbetűvel írjuk!

30. **Hol** laksz? Használd az előző feladatból az **országok** nevét! (A toldalék kiválasztásában segít a hangrendi illeszkedésről szóló leírás hátul!)

Magyarország > Magyarországon lakom.

DE! Olaszország > Olaszorszá**ban** lakom.

31. Hová? Hol? Honnan? Melyik képhez illenek a mondatok? Írd a négyyszögbe a mondat számát!

1. Csita a hordóra mászik. Hová mászik Csita? (-ra, -re)
2. Csita a hordón van. Hol van Csita? (-n, -on, -en, -ön)
3. Csita a hordóról mászik le. Honnan mászik le Csita? (-ról, -ről)

32. Hol laksz? Melyik településen laksz?

Szeged > Szegeden > Szegeden lakom.

Szolnok > _____ > _____

Miskolc > _____ > _____

Budapest > _____ > _____

Kőszeg > _____ > _____

Tata > _____ > _____

Békéscsaba > _____ > _____

Tököl > _____ > _____

-n,
-en, -on, -ön

33. Melyik toldalék illik a szavakhoz? Egészítsd ki a táblázatot!

Hová?	Hol?	Honnan?
-ra, -re	-n, -on, -en, -ön	-ról, -ről
Magyarországra		Magyarországról
	Zalaegerszegen	
		Pécsről
		Ceglédre
	postán	
vasútállomásra		
	repülőtéren	
		Szolnokról

34. Töltsd ki a lakcímkártyát a Te adataiddal!

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Kísérleti Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

LAKCÍMET IGAZOLÓ 766876 SL
HATÓSÁGI IGAZOLVÁNY

Családi és utónév: _____
 Születési hely, idő: _____
 Anyja neve: _____
 Lakóhely: _____
 Kiállító hatóság: _____

Együttműködő
MIGRÁNS GYERMEK AZ ISKOLÁBAN

35. Hol van az iskolád?

Melyik úton van az iskolád? A Kossuth Lajos úton van az iskolám.

(Petőfi Sándor út) _____

(Bakancsos út) _____

(Nagy Lajos király út) _____

Melyik téren van az iskolád? A Szent László téren van az iskolám.

(Búza tér) _____

(Móra Ferenc tér) _____

Melyik utcában van az iskolád? A Dob utcában van az iskolám.

(Cserkesz utca) _____

(Kalapács utca) _____

(Szent István utca) _____

Melyik közben van az iskolád? A Kavicsos közben van az iskolám.

(Kandida köz) _____

(Keskeny köz) _____

36. Másold le a vízneveket!

Balaton, Tisza, Duna, Tisza-tó, Körös

Milyen vízneveket ismersz még?**AZ ÁLLATNÉV**

Ahogy az embereknek, úgy az állatoknak is lehet saját neve.

37. Válaszolj a kérdésekre!

Van háziállatod? (elöntendő kérdés)

Milyen állat? (kiegészítendő kérdés)

Mi a neve? (kiegészítendő kérdés)

38. Nevezd el az állatokat!**39. Milyen híres állatok nevét ismered?****40. Milyen állatok kaptak nevet a te néped meseiben?**

41. Írd le a szövegből az állatneveket!

Bővült a család! 2012. árpilis végén egy fehér színű számár csikó született a Miskolci Állatkertben. A sötétbarna szőrű anya, Sárkány mellett furcsa látvány a fehér csacsi. A kicsi apja, Rudi fehér szőrű, így tőle örökölte színét. A kis csacsi nevééről a látogatók dönthettek. A Bodza, Kamilla, Vanília nevek közül a Bodza nevet választották a látogatók.

A NÉVELŐ

A főnév előtt álló **egy**, **a**, **az** szavakat névelőnek hívjuk.

A névelő azt mutatja, hogy ismeretlen élőlényről, dologról, tárgyról beszélünk (pl. *egy mese*), vagy ismert élőlényről, dologról, tárgyról (pl. *a házunk*, *az autóm*).

A névelő fajtái:

1. **egy** = **határozatlan névelő**, mert nem ismerjük az élőlényt, tárgyat, dolgot.
2. **a**, **az** = **határozott névelő**, mert ismerjük az élőlényt, tárgyat, dolgot.

42. Válaszolj a kérdésre!

Anna minden este olvas **egy** mesét.

Tudod, melyik mesét olvassa Anna?

Anna minden este olvassa **a** Vukot.

Tudod, melyik mesét olvassa Anna?

Anna ma este is olvassa **a** mesét.

Tudod, melyik mesét olvassa ma este Anna?

43. Húzd alá a versben a **határozott névelőket**!

Fúj a szél, hull a dér

hull a fáról a levél.

Megy az ősz. Jön a tél.

Rövid nap. Hosszú éj.

(Tamás Mária: Rövid nap, hosszú éj)

Rajzold le, miről szól a vers!

44. Húzd alá a versben a *névelő*ket! Válaszolj a kérdésre!

Volt egyszer egy kis tojás,
Úgy hívták, hogy Kleofás.
Bimm-bamm, dárídom.

Ismered azt a tojást? _____

Ismered azt a tojást? _____

Megvette egy nyuszika,
nyuszi-lány volt: Zsuzsika.
Bimm-bamm, dárídom.

Ismered azt a nyuszit? _____

Ismered azt a nyuszit? _____

Megkérdezte Zsuzsika:
„Kell-e neked szép ruha?”
Bimm-bamm, dárídom.

„Persze – mondta a tojás -,
fázik ám Kleofás!”
Bimm-bamm, dárídom.

Ismered azt a tojást? _____

Befestette Zsuzsika,
a húsvéti nyuszika.
Bimm-bamm, dárídom.

Tudod, melyik az a nyuszi? _____

Nem fázik már a tojás:
a zöld bundás Kleofás!
Bimm-bamm, dárídom.

Tudod, melyik az a tojás? _____

Tudod, melyik az a tojás? _____

(Végh György: Kleofás, a didergő kis tojás¹)

45. Melyik *névelő* kell a szó elé?

A határozott névelő: *a, az*.

Mássalhangzóval kezdődő szó előtt *a* áll (pl. *a ház*).

Magánhangzóval kezdődő szó előtt *az* áll (pl. *az ajtó*).

anya, apa, mama, papa, testvér, nővér, hűg, öcs, báty, unokatestvér,
unoka, ismerős

a	az

1 Pósfai Ferencné-Sebestyén Bianka: Ciróka, maróka (szöveggyűjtemény).
Punger Nyomda, Szombathely. 2005: 86.

46. Húzd alá a versben a *határozatlan névelőket*!

Volt egy dongó,
meg egy légy!

Tovább is van,
mondjam még?

-Mondjad!

Volt egy molnár
meg egy pék!

Tovább is van,
mondjam még?

-Mondjad!

Volt egy asztal
meg egy szék!

Tovább is van,
mondjam még?

-Mondjad!

Volt egy kantár
meg egy fék!

Tovább is van,
mondjam még?

-Mondjad!

Ha neked ez
nem elég,
öleld meg a
kemencét! Bumm!

(Tamkó Sírátó Károly: Mondjam még?²)

47. Vágj ki egy újságcikket! Ragaszd ide! Húzd alá benne a *határozott névelőt* pirossal, a *határozatlan névelőt* kékkel!

2 Pósfai Ferencné-Sebestyén Bianka: Ciróka, maróka (szöveggyűjtemény). Punger Nyomda, Szombathely. 2005: 97.

A MELLÉKNÉV

A melléknév az élőlények, tárgyak, dolgok tulajdonságát fejezi ki.

Kérdőszava: Milyen?, Melyik?

48. Milyen színű a labda? Színezd ki a labdákat!
Írd alá a színek nevét a te nyelveden!

sárga piros kék zöld lila fekete barna fehér

49. Milyen színű a sál?
Színezd ki!

világoskék, sötétkék, rózsaszín,
világoszöld, sötétzöld, narancssárga

50. Rajzold le!

kék-fehér csíkos zokni
piros pöttyös szoknya
zöld lámpa
fekete-fehér kockás sál

Írd le, melyik a kakukktojás! Miért?

51. Milyen színű ruha van rajtad? Alkoss mondatot!

Pl. Fehér blúz van rajtam.

52. Másold le a mellékneveket! Figyeld meg, melyiket írjuk j-vel, melyiket ly-nal?

jó, jópofa, bájos, új, zajos, helyes, súlyos, homályos, gömbölyű, komoly
j-vel írjuk: _____

ly-nal írjuk: _____

53. Írd le a melléknevek ellentétét!

alacsony ↔ _____ sovány ↔ _____

teli ↔ _____ nagy ↔ _____

édes ↔ _____ okos ↔ _____

világos ↔ _____ szomorú ↔ _____

hosszú ↔ _____ keserű ↔ _____

Figyeld meg! A melléknevek végén az -ú, -ű mindig hosszú!

54. Jellemezd az egyik osztálytársadat! Használd az előző feladat mellékneveit!

Az én osztálytársam _____ hajú, _____ szemű,
_____ alkatú, _____

55. Jellemezz egy állatot! Segítenek a kérdések!

Melyik állat az? Hol él? Mit eszik? Milyen magas? Milyen színű a szőre/tolla?
Milyen színű a lába/szárnya?

56. Egészítsd ki a táblázatot!

A melléknév fokozása

alapfok Ø	→	középfok -bb, -abb, -ebb	→	felsőfok leg- + -bb, -abb, -ebb
okos	→	okosabb	→	legokosabb
	→	kedvesebb	→	legkedvesebb
sovány	→		→	
	→	alacsonyabb	→	

Kivételek:

szép > szebb > legszebb

jó > jobb > legjobb

sok > több > legtöbb

57. Hasonlítás. Rajzold le a dőlten szedett mondatokat!

A ház nagyobb, mint a fa.

A bokor kisebb, mint a fa.

58. Egészítsd ki a mondatokat!

Zoli öreg____, mint Iván.

Az autó új____, mint a motor.

A torta finom____, mint a kifli.

A gyümölcs egészséges____, mint a cukor.

A narancs édes____, mint a citrom.

Lili udvarias____, mint Liu.

59. Hasonlítsd össze az osztálytársaidat! Írj öt mondatot!

AZ IGE

Az ige cselekvést, történést, létezést fejez ki.

Kérdése: Mit csinál?, Mi történik?

(A létezést kifejező *van, nincs, volt, nem volt, lesz, nem lesz* szavakról az **Állítás és tagadás** című részben már tanultál!)

60. Mit csinál? Írd a kép alá az igét!

61. Csoportosítsd az igéket!

akar, csúszik, játszik, folyik, hull, nincs, húz, ugrik, úszik, tanul, mond, kér, ad, rajzol, fut, utazik, mutat, vesz, eszik, iszik, van, villámlik
cselekvést kifejező ige: _____

létezést kifejező ige (vagy nem létezést!): _____

történést jelentő ige: _____

62. Mit visz a kis hajó? Írj a megadott betűvel *igéket*!

eszik

63. Színezd azonos színűre az *igét* az *ellentétes jelentésű igével*!

beszél	szeret	sír	oszt	kér	kivon	leszáll
nevet	hallgat	ad	utál	szoroz	felszáll	összead

64. Gyűjts *rokon értelmű igéket*!

sír: _____

nevet: _____

65. *Ki cselekszik? Ki csinálja?*

A cselekvést **egy** vagy **több** személy végzi, csinálja. Ez a cselekvés száma.

Egyes szám = egy valaki végzi a cselekvést: én vagy te vagy ő.

Többes szám = több személy végzi a cselekvést: mi vagy ti vagy ők.

Az egyes vagy többes számon belül **személyeket** is megnevezünk.

Egyes szám

Én (1.) első személy

Te (2.) második személy

Ő (3.) harmadik személy

Többes szám

Mi (1.) első személy

Ti (2.) második személy

Ők (3.) harmadik személy

A számokat és személyeket **rövidítjük**:

Én = E/1. Mi = T/1.

Te = E/2. Ti = T/2.

Ő = E/3. Ők = T/3.

Rövidítsd a számot és személyt!

Mi: _____ Te: _____ Én: _____ Ők: _____

Ő: _____ Ti: _____ Te: _____ Mi: _____

Én: _____ Ők: _____ Ő: _____ Ti: _____

66. Mit csinálsz ma? Írj sorszámot a szavakhoz!

Én csinálom valamit (most) = E/I. alanyi (általános) ragozás, kijelentő mód (jelen idő).

felkelek , felöltözöm , ebédelek , mosakszom , reggelizem ,
iskolába megyek , tanulok , játszom , vacsorázom , tusolok ,
beszélgetek (a barátaimmal) , (tévét) nézek , lefekszem

67. Mit csinálsz ma pontosan?

Én csinálom azt (most) = E/I. tárgyas (határozott) ragozás, kijelentő mód (jelen idő).

Alanyi (általános) ragozás > Tárgyas (határozott) ragozás

általában: reggelizek (valamit) > pontosan: tejet, kiflit reggelizem,

általában: tanulok (valamit) > pontosan: tanulom a nyelvtant

általában: tévét nézek (valamit) > pontosan: néz_____ a Micimackót.

általában: olvasok (valamit) > pontosan: olvas_____ a Dzsungel könyvét.

általában: írok (valamit) > pontosan: ír_____ a leckét.

általában: kérek (valamit) > pontosan: kér_____ a tortát.

általában: küldök (valamit) > pontosan: küld_____ a pénzt.

68. Ragozz a megadott mintára!

A cselekvő száma és személye szerint választjuk ki az igék **toldalékát**.

Ezt a toldalékot **igei személyragnak** nevezzük.

alanyi (általános)	tárgyas (határozott)	alanyi (általános)	tárgyas (határozott)
E/1. én szeretek (valamit általában)	én szeretem (azt a konkrét dolgot)	én kérek	én kér_____
E/2. te szeretsz	te szereted		
E/3. ő szeret	ő szereti		
T/1. mi szeretünk	mi szeretjük		
T/2. ti szerettek	ti szeretitek		
T/3. ők szeretnek	ők szeretik		
E/1. én tanulok	én tanulom	én olvasok	én olvasom
E/2. te tanulsz	te tanulsz		
E/3. ő tanul	ő tanulja		
T/1. mi tanulunk	mi tanuljuk		
T/2. ti tanultok	ti tanuljátok		
T/3. ők tanulnak	ők tanulják		

69. Kócos összekeverte a szavakat. Rakd sorba a ragozott igéket! (Segít a Kezddés/Ismétlés fejezet ragozási táblázata!)

táncolsz táncol táncolnak táncolunk táncolok táncoltok

E/1. _____ T/1. _____

E/2. _____ T/2. _____

E/3. _____ T/3. _____

Melyik ragozásba tartoznak a szavak? Húzd alá! alanyi/tárgyas

70. Ki cselekszik? Írd le a beszélő számát és személyét!

akarom: E/1., húzod: _____, mondjuk: _____, segíti: _____,
tartja: _____, hozzuk: _____, rakom: _____, adják: _____,
futunk: _____, ugranak: _____, sütsz: _____, lovagolok: _____.

71. Ragozz a megadott mintára!

Az *ikes* igék ragozása csak E/1. és E/3. alakban tér el a többi ige ragozásától.

Figyeld meg: az igei személyragok az *-ik* előtti szótóhoz kapcsolódnak!

E/1. én iszom,

T/1. mi iszunk

E/2. te iszol

T/2. ti isztok

E/3. ő iszik

T/3. ők isznak

E/1. én alsz-om,

T/1. mi _____

E/2. te alsz-____

T/2. ti _____

E/3. ő alsz-____

T/3. ők _____

E/1. én lak-om,

T/1. mi _____

E/2. te lak-____

T/2. ti _____

E/3. ő lak-____

T/3. ők _____

E/1. én esz-em,

T/1. mi esz-ünk

E/2. te esz-el

T/2. ti esz-tek

E/3. ő esz-ik

T/3. ők esz-nek

E/1. én tetsz-em,

T/1. mi _____

E/2. te tetsz-____

T/2. ti _____

E/3. ő tetsz-____

T/3. ők _____

E/1. én feksz-em,

T/1. mi _____

E/2. te feksz-____,

T/2. ti _____

E/3. ő feksz-____,

T/3. ők _____

-om, -em, -öm

-ol, -el, -öl

-ik

-unk, -ünk

-tok, -tek, -tök

-nak, -nek

72. Ki cselekszik? Írd le a **beszélő számát és személyét!**

eszem: E/1., alszotok: _____, csúszol: _____, folynak: _____,
hullik: _____, utazom: _____, ugrotok: _____, játszanak: _____.

73. Mikor történik a cselekvés? Húzd az igét a jelenhez vagy a múlthoz! (Segít a **Kezdés/Ismétlés** fejezet ragozási táblázata!)

74. Idő totó. Tegyél **X**-et a jelen idejű ige mellé!

számol	alszik	aludt	nevetett	sírt	kirándult
vár	lovagolt	harcol	kirándul	hajlott	festett
lovagol	sír	várt	számolt	nevet	tört
fest	fekszik	feküdt	tör	főz	ütött
hajlik	vezet	vezetett	üt	főzött	harcolt

75. Alkoss az igékből **múlt, jelen és jövő** idejű alakot! (Segít a **Kezdés/Ismétlés** ragozási táblázata)!

hallott	hall	hallani fog
	táncol	
fizetett		
		mondani fog
mászott		
sütött		

76. Alkoss a következő igékkel múlt idejű mondatot!

kér: _____
 segít: _____
 beszélget: _____
 vesz: _____
 talál: _____
 játszik: _____

AZ IGEKÖTŐ

77. Írd le a képen látható cselekvést *igekötős igével*!

Az *igekötő* kiegészíti az igét, módosítja a cselekvés, történés jelentését. Például jelöli a cselekvés irányát: *lemegy, felmegy, kimegy, bemegy, átmegy*. Jelöli a cselekvés befejezettségét, végét: *elolvas, megír*; vagy a cselekvés elhibázását: *elszór, elszúr, elront*.

bemegy, átmegy, kimegy, felmegy, lemegy

Írd be mondatba a megfelelő *igekötős igét*!

megköszöni	elköszön	megeszi	átlépek
kimegyek	felszállok	leszállunk	megírom

Otthon _____ a leckét.

Jancsi _____ az ebédet.

Az ajándékot illik _____.

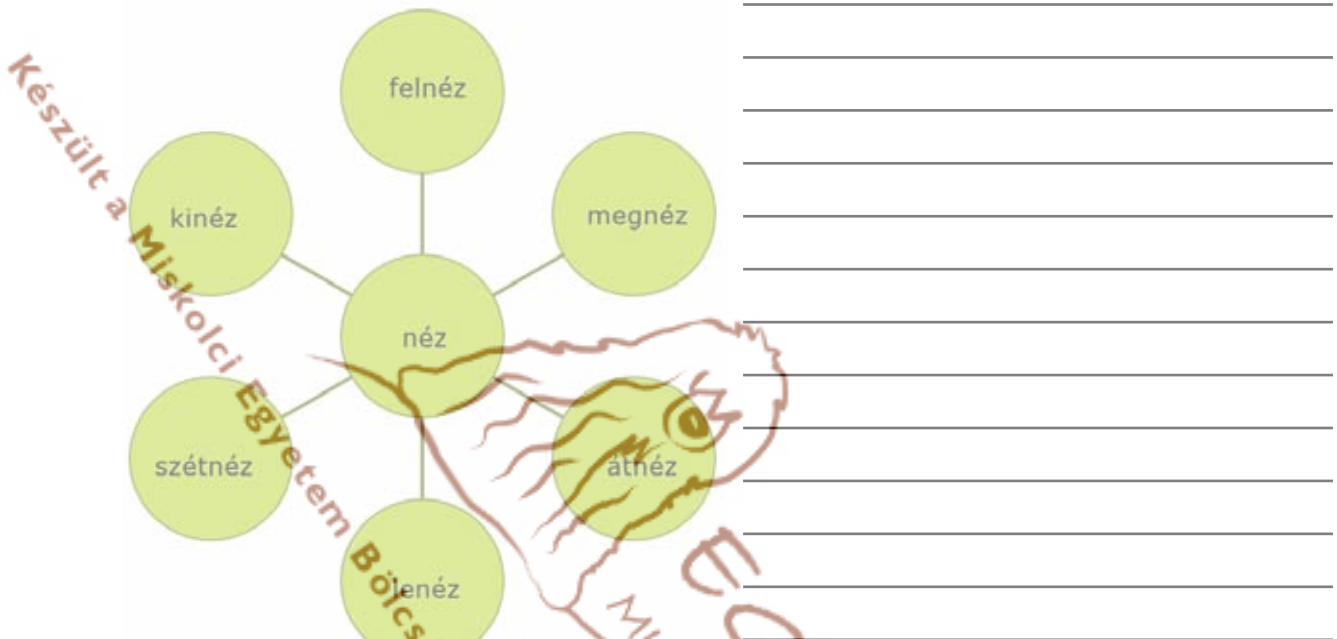
Ádám _____ az édesanyjától, mielőtt elmegy.

Ez a patak olyan kicsi, hogy _____.

Reggel _____ a buszra.

A Deák téren _____ a buszról.

_____ az udvarra játszani.

79. Keress **igekötőt** az **olvas**, **rúg** igékhez!

Az egész könyvet _____ olvasom.

A tanító néni _____ olvasta az osztály névsorát.

Zsuzsi a boltban _____ olvasta a bevásárló listáját.

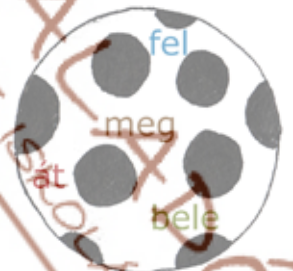
Nem olvastam a levelet, csak _____ olvastam.

Tomí _____ rúg a labdába.

A csatár _____ rúgott a kapus feje felett.

A fociban véletlenül is _____ rúgják egymást a játékosok.

A szabálytalan játékos _____ rúgta a másik csapat háttvédjét.

80. Az **igekötő** helyesírása.

Ha az igekötő az ige előtt áll, egybeírjuk az igével.
pl. *fel + ír = felír* (Az orvos *felírja* a gyógyszert.)

Ha az igekötő az ige után áll, külön írjuk az igétől.
pl. *ír + fel = ír fel* (Az orvos *írja fel* a receptet.)

Ha az igekötő és az ige közé más szó kerül.

pl. jövő időben: *fel + fog + ír = fel fog ír(ni)* (Az orvos *fel fogja írni* a receptet.)

pl. tagadáskor: *nem + ír + fel = nem ír fel* (Az orvos *nem ír fel* receptet.)

Írd le helyesen az igekötős igét!

A ceruza (le + gurul) _____ a padról.

Az összes Micimackó mesét (el + fog + olvas) _____.

Lí (nem + mond + meg) _____ a választ.

Omar (át + megy) _____ délután Sorellhez.

Én (meg + eszik) _____ az összes almát.

81. Húzd alá a versben az igekötőket!

Lehunyja kék szemét az ég,
lehunyja sok szemét a ház,
dunna alatt alszik a rét –
Aludj el szépen, kis Balázs.

Alszik a széken a kabát,
szunnyadozik a szakadás,
máma már nem hasad tovább –
Aludj el szépen, kis Balázs.

Lábára lehajtja fejét,
alszik a bogár, a darázs,
vele alszik a zümmögés –
Aludj el szépen, kis Balázs.

Szundít a labda meg a síp,
az erdő, a kirándulás,
a jó cukor is aluszik –
Aludj el szépen, kis Balázs.

A villamos is aluszik,
s míg szendereg a robogás
álmában csöngetett egy picit –
Aludj el szépen, kis Balázs.

A távolságot, mint üveg
golyót, megkapod, óriás
leszel, csak hűnyd le kis szemed –
Aludj el szépen, kis Balázs.

Tűzoltó leszel s katona!
Vadakat terelő juhász!
Látod, elalszik anyuka –
Aludj el szépen, kis Balázs.
(József Attila: Altató)

82. Pótold az igekötőket!

Micimackó _____megy Malackához. Malacka mindentől _____ijed.

Tigris _____ugrik egy nagy követ. Róbert Gida _____látogatja a barátait.

Füles _____veszíti a farkát. Bagoly _____mutatja az utat.

Nyuszi _____húzza a répát a földből.

83. Mit visz a kis hajó? Írj a megadott igekötővel *igét*et!

el-

elúszik

át-

be-

84. Egészítsd ki a mondókat!

Ez _____ment vadászni,

ez _____lőtte,

ez hazavitte,

ez _____főzte,

ez az iciri-piciri mind _____ette!

**Írd az ujjak nevét
a megfelelő vonalra!**

kisujj _____

hüvelykujj _____

mutatóujj _____

gyűrűsujj _____

nagyujj _____

Készült a Miskolci Egyetem

Bölcsészettudományi

Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

egyutthalado@uni-miskolc.hu

Kezdés/Ismétlés

EGYÜTT HALADÓ

MIGRÁNS GYERMEKEK AZ ISKOLÁBAN

Kezdés/Ismétlés

Kezdés/Ismétlés

Kezdés/Ismétlés

1. A hangrendi illeszkedés

A toldalékok kapcsolódását határozza meg a hangrend és az illeszkedés.

A hangrend a szó magánhangzóinak minőségét jelenti. Magas hangrendű szóban csak magas magánhangzók vannak (pl. üveg); mély hangrendű szóban csak mély magánhangzó vannak (pl. óra); vegyes hangrendű szóban magas és mély hangok is vannak (pl. fotel).

Az illeszkedés a variáns toldalékok (pl. -hoz, -hez, -höz) kiválasztását határozza meg.

Mély magánhangzós toldalék:

- ha a töben mély magánhangzó(k) van(nak) (*asztalról, futnak*);
- ha a töben mély magánhangzó(k) + i, í, e, é találhatók (*Robiról, kiáltanak*);
- egytagú, i-t vagy í-t tartalmazó ige és névszó (pl. *hívtok, nyitnak, írjak, híd-on, sík-ban*);
- több i-t vagy í-t tartalmazó íkes és -ít végű ige toldalékolásában (pl. *iszunk, tisztítja*).

Magas magánhangzós toldalék:

- ha a töben magas magánhangzó(k) van(nak) (*székről, szeretnek*).

De! Ajakkerekítéses a magas magánhangzós (ö, ü) toldalék:

- ha a tö utolsó szótagjában ö, ő, ü, ű van (*cipőhöz, eldőltek*).

Egyes szavaknál magas és mély toldalék is előfordulhat (*férfivel ~ férfival, balettre ~ balettra*).

Összetett szavaknál az utótag magánhangzóinak minősége a döntő (*Budapest-en, könyvespolcon, számítógéppel, cipőbolt-ban*).

Idegen (eredetű) szavakban legtöbbször a tö utolsó magánhangzója határozza meg a toldalék hangrendjét (*konzert-en, szoftver-rel, dzsungel-ben*).

Milyen toldalék illik a szavakhoz?

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

2. Az igeragozás jelen időben I.

Kijelentő mód, jelen idő, alanyi ragozás

Toldalékai:

E/1. -ok, -ek, -ök

A hangrendi illeszkedés szerint kapcsolódik az igetőhöz (lát : látok, mer : merek, nő : nővök).

E/2. -sz, -asz, -esz; -ol, -el, -öl

-asz, -esz Ha az igető végén:

mássalhangzó-kapcsolat (mond : mondasz, árt : ártasz, ereszt : eresztasz);

hosszú mássalhangzó (hall : hallasz, kell : kellesz, kivételek: áll : állsz, száll : szállsz, varr : varrsz);

hosszú magánhangzó + -t (tanít : tanítasz, hűt : hűtesz, gurít : gurítasz, kivétel: lát : látsz).

-ol, -el, -öl Az -s, -sz, -z, -dz végű igéknél (mos : mosol, vesz : vesz, fűz : fűzöl).

-sz Minden más esetben (jár : jársz, ül : ülsz, nevet : nevensz).

E/3. -Ø

T/1. -unk, -ünk

A hangrendi illeszkedés szerint kapcsolódik az igetőhöz (lát : látunk, mer : merünk, nő : nővünk).

T/2. -tok, -tek, -tök, -otok, -etek, -ötök

-otok, -etek, -ötök Ha az ige végén:

mássalhangzó-kapcsolat (mond : mondotok, árt : ártotok, ereszt : eresztetek);

hosszú mássalhangzó (hall : hallotok, kell : kellek, kivétel: áll : álltok, száll : szálltok, varr : varrtok);

hosszú magánhangzó + -t (tanít : tanítotok, hűt : hűtötök, gurít : gurítotok, kivétel: lát : láttok).

-tok, -tek, -tök Minden más esetben (jár : jártok, ül : ültök, nevet : nevettek).

T/3. -nak, -nek, -anak, -enek

-anak, -enek Ha az ige végén:

mássalhangzó-kapcsolat (mond : mondanak, árt : ártanak, ereszt : eresztenek)

hosszú mássalhangzó (hall : hallanak, kell : kellenek, kivétel: áll : állnak, száll : szállnak, varr : varrnak),

hosszú magánhangzó + -t (tanít : tanítanak, kivétel: lát : látnak).

-nak, -nek Minden más esetben (jár : járnak, ül : ülnek, nevet : nevetnek).

Ikes igék

Az ikes igék ragozása csak E/1. és E/3. alakban tér el a többi ige ragozásától.

E/1. -om, -em, -öm (a köznyelvben gyakran hibásan -ok, -ek, -ök) Zsömlét eszem (eszek).

E/3. -ik Zita kiflit eszik.

Kivételek:

jön: jövök, jössz, jön, jövünk, jöttök, jönnek;

megy: megyek, mész, megy, megyünk, mentek, mennek;

3. Az igeragozás jelen időben II.

Kijelentő mód, jelen idő, tárgyas ragozás

Toldalékai:

E/1. -om, -em, -öm

E/2. -od, -ed, -öd

E/3. -ja, -i

T/1. -juk, -jük

T/2. -játok, -itek

T/3. -ják, -ik

A személyragok a hangrendi illeszkedés szerint kapcsolódnak az igehez (lát : látom, tör : töröm, visz : viszed : viszitek, kér : kéri, akar : akarják).

A -j-vel kezdődő személyragok teljesen hasonulnak a tővégi s, sz, z, dz hangokhoz (iszik : issza, vesz : vesszük, hoz : hozzák).

E/1.-lak, -lek, -alak, -elek

ragot akkor használjuk, ha a cselekvő egyes szám első személyű (én), a határozott tárgy pedig második személyű (te, ti).

Szeretlek (téged).

Látlak (titeket).

4. Ragozási összefoglaló táblázat:

ige		személyragok (általános, alanyi) csinál valamit	személyragok (határozott, tárgyas) csinálja azt
E/1.	ad-	-ok	-om
	kér-	-ek	-em
	küld-	-ök	-öm
E/2.	ad-	-sz	-od
	kér	-sz	-ed
	küld	-esz	-öd
E/3.	ad-	Ø	-ja
	kér-		-i
	küld-		
T/1.	ad-	-unk	-juk
	kér-	-ünk	-jük
	küld-		
T/2.	ad-	-tok	-játok
	kér-	-tek	-itek
	küld-	-tök	
T/3.	ad-	-nak	-ják
	kér-	-nek	-ik
	küld-	-enek	

5. Az igeragozás múlt időben

Kijelentő mód, múlt idő

A múlt idő toldaléka (jele): -t, -tt.

Az igealakok felépítése: ige + múlt idő jele + személyragok.

	ige	múlt idő jele	személyragok (alanyi ragozás)	személyragok (tárgyas ragozás)
E/1.	ad-	-t-	-am	-am
	kér- küld-	-t-	-em	-em
E/2.	ad-	-t-	-ál	-ad
	kér- küld-	-t-	-él	-ed
E/3.	ad-	-ott-	Ø	-a
	kér- szeret- küld-	-t -ett -ött	Ø	-e
T/1.	ad-	-t-	-unk	-uk
	kér- küld-	-t-	-ünk	-ük
T/2.	ad-	-t-	-atok	-átok
	kér- küld-	-t-	-etek	-étek
T/3.	ad-	-t-	-ak	-ák
	kér- küld-	-t-	-ek	-ék

6. Az igeragozás jövő időben

Kijelentő mód, jövő idő

Az igealakok felépítése: főnévi igenév + fog + személyragok.

főnévi igenév		fog	személyragok (alanyi ragozás)	személyragok (tárgyas ragozás)
E/1.	adni	fog-	-ok	-om
	kérni küldeni			
E/2.	adni		-sz	-od
	kérni küldeni			
E/3.	adni		Ø	-ja
	kérni küldeni			
T/1.	adni		-unk	-juk
	kérni küldeni			
T/2.	adni		-tok	-játok
	kérni küldeni			
T/3.	adni		-nak	-ják
	kérni küldeni			

JEGYZETEK

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

EGYÜTTTALADÓ
MIGRÁNS GYERMEKEK AZ ISKOLÁBAN
egyutthalado@uni-miskolc.hu

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

EGYÜTTTALADÓ
MIGRÁNS GYERMEKEK AZ ISKOLÁBAN
egyutthalado@uni-miskolc.hu

A FÉNYKÉPEK FORRÁSAI

A kiadvány készítése során interneten fellelhető jogdíjmentes, közkincs (ún. Public Domain) fájlokat használtunk. Ezek a fájlok az alábbi oldalakról származnak:

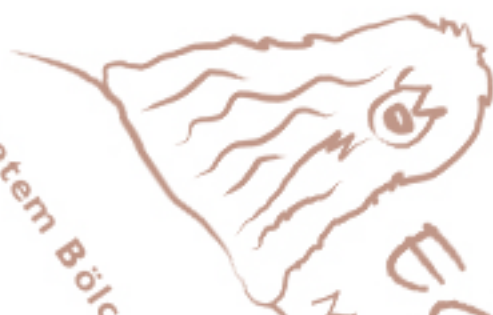
- ✿ <http://www.public-domain-image.com>
- ✿ <http://www.publicdomainpictures.net>
- ✿ <http://pixabay.com>
- ✿ <http://photos8.com>
- ✿ <http://www.wpclipart.com/index.html>
- ✿ <http://bestphotos.us>
- ✿ <http://commons.wikimedia.org>

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

EGYÜTTTALADÓ
MAGYAR GYERMEKEK AZ ISKOLÁBAN

egyutthalado@uni-miskolc.hu

Készült a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetében.

EGYÜTTTHALADÓ

MIGRÁNS GYERMEKEK AZ ISKOLÁBAN

egyutthalado@uni-miskolc.hu

EURÓPAI INTEGRÁCIÓS ALAP

Készült az Európai Unió Európai Integrációs Alapjának támogatásával

